

תורתך שאלתי

עיון בפרשת השבוע בדרך שאלות ותשובות

גליון מס' 223 - לפרשת וארא תשפ"ו

וְהָיָה לְאַבְקָה עַל כָּל אֶרֶץ מִצְרַיִם
וְהָיָה עַל הָאָדָם וְעַל הַבְּהֵמָה
לְשַׁחֵן פֶּרֶחַ אֲבַעְבַּעַת... (ט, ט)

מה היו הניסים במכת שחין?

מדרש שכל טוב: "וזוה נס מופלא, שהרי דרכו של עולם אדם זורק צרור שהוא כבד והולך למרחוק, אבל כשהוא זורק אפר או קש שהוא קל אינו הולך למרחוק. ומשה זרק את הפיח והלך בכל ארץ מצרים".
אבן עזרא: "מעשה נס, שזה הפיח, שהוא מעט, נעשה אבק על כל ארץ מצרים".
מלבי"ם: כמה ניסים: א] יד אחת של משה החזיקה פיח כבשן שלקחו משה ואהרן במלא חפניהם. חפנו של משה החזיקה כמות קטנה שהחזיק משה לבד, והיה נס שמועט החזיק את המרובה. ב] שזרקו משה למעלה, עד לשמים, על אף שלא ניתן לזרוק דבר קל כמו פיח כבשן לגובה. ג] השחין היה לח מבחוץ ויבש מבפנים.

מעוניינים לקבל רעיון יומי לפרשת השבוע? שלחו את המילה 'רעיון' למייל Office@shaalti.co.il

או לחצו כאן

הוּא אֶהְרֵן וּמֹשֶׁה אֲשֶׁר אָמַר ה' לָהֶם
(ו, כו)

מדוע בפסוק זה הקדים אהרן למשה, ואילו בפסוק הבא את משה לאהרן?

הדר זקנים: לענין התולדות הקדים אהרן. לענין הדבור הקדים את משה, שהיה עיקר. **אברבנאל:** עפ"י זמני נבואותיהם הקדים את אהרן שניבא לפני שהתגלה ה' למשה. לענין הוצאתם ממצרים, משה היה העיקר, ואהרן היה טפל לו ונמשך אחריו.

וַיַּעֲשׂוּ כֵן חֲרָטְמֵי מִצְרַיִם בְּלִטְיָהֶם
(ז, כב)

לאחר שאהרון הפך את כל המים לדם, היכן מצאו מים שהפכו לדם?

אבן עזרא: אהרן הפך רק את המים שהיו על הארץ, לא את המים שהיו תחת הארץ. הם חפרו והוציאו מים והראו שנהפכו לדם. **רבי חיים פלטיאל:** החרטומים לקחו מים מארץ גושן, ששם לא שלטו המכות. **רבינו בחיי:** המילים 'וַיַּעֲשׂוּ כֵן... בְּלִטְיָהֶם' מלמדות שעשו זאת בצורה מזויפת, באחיזת עינים. הראו עצמם שכביכול הופכים מים לדם. **אור החיים:** לפי דברי חז"ל שבנ"י העשירו ממכת דם, מהמים שמכרו להם במחיר יקר, החרטומים הפכו מים אלו לדם.

רוצים להיערך עם רעיונות ודברי תורה לפרשת וארא? לחצו כאן

לֶךְ אֶל פְּרַעֲהַ בְּבִקְרָה... וְנִצַּבְתָּ
לְקִרְאָתוֹ עַל שֵׁפֶת הַיָּאֵר
(ז, טו)

מדוע 'על שפת היאר'?

מדרש רבה (ט, ח): "לפי שאותו רשע היה משתבח ואומר שהוא אלוה ואינו יוצא לנקביו, לפיכך היה יוצא בבקרה. בשעה שהוא נצרך תפוש אותו".

בכור שור: משום שדרכם של השרים והמלכים לטייל על שפת הנהר, ולהוליך בידם עופות. הקב"ה אמר לו שיוכל לדבר אתו, משום שרוב עמו לא נמצא שם. **הטור הארוך:** משום שהיה זה מקום פתוח שיכל לדבר עמו, שהרי ביתו סגור ולא היה השומר נותן לו להיכנס אליו.

ויעש ה'... ויסר הערב מפרעה
מעבדיו ומעמו לא נשאר אחד
(ח, כז)

מדוע סר ולא מת כמו הצפרדעים?

רש"י: אם היו מתים, היו המצרים נהנים מהעורות שלהם. לכן שילח אותם הקב"ה בחזרה למקומות מהם יצאו טרם המכה. **רבי חיים פלטיאל:** הצפרדעים שהשתתפו במכה נבראו לשם כך והיו בהם רבים מאד, כפי שכתוב 'ושרץ היאר צפרדעים'. משהסתיימה המכה הוצרכו מצרים להרוג את הצפרדעים ששרצו שם בהמוניהם, בניגוד לבע"ח במכת ערוב, שלא נבראו לכך, אלא נשלחו למצרים ממקום גידולם ומשהסתיימה המכה שבו למקומותיהם.

לקבלת העלון שלחו את המילה
'מעוניין' או לחצו כאן
office@shaalti.co.il 052-9453811

ויפן פרעה ויבא אל ביתו
ולא שת לבו גם לזאת
(ז, כג)

מה מרבה המילה 'גם'?

רמב"ן: ללמדנו שעל אף שהוכה פרעה, הוא התעלם, כביכול לא היתה מכה. **אלשיר:** כשראה את שעשו החרטומים התבייש פרעה והפך פניו 'ויפן פרעה ויבא אל ביתו'. נוסף להתבוננות במכת הדם ותוצאותיה, אמור היה פרעה להתבונן גם בהבלי מעשה חרטומו. למרות זאת, ברוב רשעתו 'ולא שת לבו גם לזאת'. **הנצי"ב מוולוז'ין:** ללמדנו שפעל כנגד ההגיון, ולא זו בלבד שלא הסכים לשלח את בני ישראל, אלא 'ולא שת לבו גם' לחשוב ולתכנן כיצד יהיו מים במדינתו. היה ברור לו שזה כישוף למשך כמה שעות.

ואני אקשה את לב פרעה... (ז, ג)

מה חטאו, הרי נשללה ממנו הבחירה?

אברבנאל: הקב"ה המציא והנחיל דרכי תשובה למי ששב, אולם פרעה סירב לעזוב את דרכו החוטאת, בבחינת 'טובל ושרץ בידו', ולא ראוי היה שיקבל ה' את תשובתו.

ואלה שמות בני לוי לתלדתם... (ו, טז)

מדוע רק אצל לוי נתווספה המילה "שמות"? ביאר השל"ה ששבט לוי לא היה בגלות. זאת לוי רצה להשתתף בצרת הציבור, וקרא לבניו שמות ע"ש הגלות. גרשון - כי גרים הם בארץ לא להם, וקהת - שיניהם שקהו, ומררי ע"ש "וימררו את חייהם", ולכן כתוב "ואלה שמות בני לוי". **מכאן ילמד אדם להשתתף בצער הציבור, אע"פ שאין הצרה מגעת לו**

קח מטף ונטה ידך על מימי מצרים... והיה דם בכל ארץ מצרים
(ז, ט)

רש"י: לפי שהגן היאור על משה כשנשלך לתוכו, לפיכך לא לקה על ידו לא דם ולא צפרדעים. **מה המעלה להכיר טובה לדומם ולא להכות אותו, הרי היאור אינו מרגיש בכאב המכה?** הכרת הטוב אינו רק תשלום "גמול" למטיב על מה שעשה עמו טובה, אלא יסוד הכרת הטוב בהרגש, שצריך להרגיש תודה כלפי המטיב. היא יסוד לכל עבודת האדם, ואמרו חז"ל: "כל הכופר בטובתו של חברו, סופו שיכפור בטובתו של הקב"ה", כפירה בטובת חברו עושה רושם בנפשו, שמתרגל שלא להכיר טובה.

"נתקע" בלי דבר תורה בשולחן השבת?
רוצה להכין שיעור תורה מקיף ומרתק בקלות?

כולם שו"תפים בשולחן השבת!

בא להעשיר את השיח התורני
סביב שולחן שבת עם כל המשפחה!

מבצע לרגל תחילת ספר שמות

קבלו במתנה
מה שאלתך על
מגילת אסתר

מחיר מיוחד
רק
179
ש"ח

המחיר כולל
משלוח עד
פתח הבית

בקניית
תורתך שאלתי - שמות
[תלמים 2]

הזמינו עכשיו וקבלו את
הספרים עם שליח עד
פתח הבית

052-9453811

או לחצו כאן

הספרים שיעשירו את שולחן השבת שלכם